

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	15
Rozdział 1	
Przepisy prawa	19
1. Rozumienie przepisu prawa	19
2. Sposoby formułowania przepisów prawa	22
2.1. Uwagi o strukturze przepisów prawa	22
2.2. Wartość logiczna przepisów prawa	24
3. Adresaci przepisów prawa	25
4. Rodzaje przepisów prawa	26
4.1. <i>Ius cogens</i> – <i>ius dispositivum</i>	26
4.2. Przepisy nakazujące, zakazujące i uprawniające	28
4.3. Przepisy odsyłające i blankietowe	29
4.4. <i>Lex generalis</i> – <i>lex specialis</i>	32
4.5. Przepisy proste i złożone	33
4.6. Przepisy ogólne i jednostkowe	34
4.7. Przepisy generalne i indywidualne	34
4.8. Przepisy abstrakcyjne i konkretne	34
4.9. Przepisy pierwszego i drugiego stopnia	35
Rozdział 2	
Fakty prawne, skutki prawne	37
1. Fakty prawne	37
1.1. Charakterystyka	37
1.2. Rodzaje faktów prawnych	38
1.3. Orzeczenie sądowe jako fakt prawny	40
2. Skutki prawne	41
3. Obowiązek	44
4. Uprawnienie	45
5. Kompetencje	46

6. Stosunek prawny	48
6.1. Uwagi wstępne	48
6.2. Charakterystyka ogólna stosunku prawnego	48
6.3. Elementy stosunku prawnego	49
6.4. Strony stosunku prawnego	50
6.5. Uprawnienie i obowiązek	51
6.6. Przedmiot stosunku prawnego	53
6.7. Uwagi o konstrukcjach stosunku prawnego	56
7. Sankcje	59
7.1. Sankcje represyjne	60
7.2. Sankcja egzekucyjna	61
8. Nieważność	62

Rozdział 3

Przepis prawny a norma prawna	64
1. Stosunek pojęć: „przepis prawa” – „norma prawna”	64
1.1. Zarys problemu	64
1.2. „Przepis prawa” jako pojęcie wyłączne	64
1.3. Równoznaczność określeń: „przepis prawa”, „norma prawna”	67
1.4. Norma prawna jako znaczenie przepisu prawa	68
1.5. Norma prawna jako wypowiedź konstruowana z przepisów prawa	69
1.6. Norma prawna jako „zjawisko” odrębne od przepisów prawa	73
1.7. Wnioski ogólne	77
2. Konwencje dotyczące struktury norm prawnych	79
2.1. Struktury jednoelementowe	79
2.2. Struktury dwuelementowe	79
2.3. Struktury trójelementowe	81
2.4. Konstrukcja norm sprzężonych (podwójnych)	82
2.5. Wypowiedź normatywna (norma) jako ciąg relacji	83
3. Rekapitulacja rozważań	84

Rozdział 4

System prawa	86
1. Generalne akty prawne	86
2. Hierarchia generalnych aktów prawnych	92
3. Gałęzie prawa	96
4. Pojęcie systemu prawa	102
5. Zasady systemu prawa	108
6. Zasady-reguły	111

Rozdział 5

Sposoby powstawania prawa	113
1. O tzw. źródłach prawa	113
2. Stanowienie	115

2.1. Uwagi wstępne	115
2.2. Konstytucja	116
2.3. Ustawa	118
2.3.1. Pojęcie ustawy	118
2.3.2. Ustawa w rozumieniu formalnym i materialnym	122
2.3.3. Procedura ustawodawcza	124
2.4. Inne akty prawne „z mocą ustawy”	128
2.5. Rozporządzenie	129
2.6. Akty wewnętrzne	130
2.7. Inkorporacja i kodyfikacja	131
2.8. Uwagi o działalności prawotwórczej	133
3. Prawo zwyczajowe	134
4. Prawo precedensowe	136
5. Umowa	138
6. Religia	139

Rozdział 6

Obowiązkiwanie prawa	140
1. Pojęcie obowiązkiwania	140
2. Zakresy obowiązkiwania	143
2.1. Terytorialny zakres obowiązkiwania	143
2.2. Personalny zakres obowiązkiwania	144
2.3. Temporalny zakres obowiązkiwania	145
2.3.1. Nabycie mocy obowiązkiwanej	145
2.3.2. Utrata mocy obowiązkiwanej	151
3. Kolizje norm prawnych	153
3.1. Charakterystyka	153
3.2. Reguły kolizyjne	154
3.2.1. <i>Lex superior derogat legi inferiori</i>	154
3.2.2. <i>Lex posterior derogat legi priori</i>	155
3.2.3. <i>Lex specialis derogat legi generali</i>	156
3.3. Kolizje reguł kolizyjnych	156

Rozdział 7

Podmioty prawa	159
1. Rozumienie podmiotu prawa	159
2. Osoby fizyczne	159
3. Osoby prawne	161
3.1. Uwagi wstępne i rodzaje osób prawnych	161
3.2. Teorie osób prawnych	166
3.2.1. Teorie fikcji	167
3.2.2. Teorie substratu	168
3.2.3. Krótkie wnioski	171
4. Zdolność prawna	172

5. Zdolność do czynności prawnych	173
Rozdział 8	
Stosowanie prawa	176
1. Rozumienie stosowania prawa	176
2. Przebieg procesu stosowania prawa	177
3. Stosowanie prawa w przypadkach nieunormowanych	182
3.1. Wnioskowanie <i>per analogiam</i>	182
3.2. Wnioskowanie <i>a fortiori</i>	185
3.3. Wnioskowanie <i>a contrario</i>	186
4. Ideologie stosowania prawa	187
4.1. Ideologia decyzji związanej przez prawo	187
4.2. Ideologia decyzji swobodnej	188
Rozdział 9	
Wykładnia prawa	190
1. Określenie wykładni prawa	190
2. Podstawowe rodzaje wykładni	194
2.1. Podział wykładni ze względu na stosowane dyrektywy interpretacyjne	194
2.1.1. Wykładnia językowa	195
2.1.2. Wykładnia pozajęzykowa	197
2.2. Dyrektywy preferencji	200
2.3. Wykładnia literalna, zwężająca i rozszerzająca	201
3. Moc wiążąca wykładni	202
3.1. Pojęcie mocy wiążącej	202
3.2. Wykładnia o mocy powszechnie obowiązującej	202
3.2.1. Wykładnia autentyczna	203
3.2.2. Wykładnia legalna	203
3.2.3. Problem prawotwórczości wykładni o mocy powszechnie obowiązującej	204
3.3. Wykładnia o ograniczonej mocy wiążącej	205
3.3.1. Wykładnia wiążąca w danej sprawie	205
3.3.2. Zasady prawne	207
3.3.3. Wytyczne wykładni prawa i praktyki sądowej	208
3.3.4. Problem prawotwórczości wykładni o ograniczonej mocy obowiązującej	208
3.4. Wykładnia niemająca mocy wiążącej	209
4. Teorie wykładni	210
4.1. Teorie opisowe	210
4.2. Teorie normatywne	211
4.2.1. Teorie subiektywne i obiektywne	211
4.2.2. Teorie statyczne i dynamiczne	212

Rozdział 10

Prawo	213
1. Prawo pozytywne.....	213
2. Prawo przedmiotowe – prawo podmiotowe	215
2.1. Prawo przedmiotowe.....	215
2.2. Prawo podmiotowe.....	215
2.2.1. Prawo podmiotowe a uprawnienie	216
2.2.2. Teorie praw podmiotowych.....	217
2.3. Stosunek prawa podmiotowego do prawa przedmiotowego	219
2.3.1. Koncepcje pierwotności praw podmiotowych	219
2.3.2. Koncepcje pierwotności prawa przedmiotowego.....	220
2.3.3. Teorie negujące istnienie praw podmiotowych.....	220
Bibliografia	223